

Svar på Sirpa Kauppinens och 15 andra ledamöters motion om att minska sexuella trakasserier i skolorna

VD/10662/00.02.00.03/2022

KK/MS/TK-P/KP/MT/AP

Sirpa Kauppinen och 15 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Sexuella trakasserier som riktar sig till skolelever har ökat märkbart under de senaste åren: Enligt enkäten Hälsa i skolan utsattes år 2019 en tredjedel och år 2021 redan hälften av flickorna för sexuella trakasserier.

Sexualfostran hjälper unga att uppfatta gränserna för ens egen och andras integritet. Den förebygger och minskar trakasserier och främjar välbefinnande, minskar skammen och förebygger risker kopplade till den psykiska och fysiska hälsan.

En modell som fungerat är enskilda lektioner för elever i årskurserna 5 och 8, som hålls i smågrupper och leds av en sexualterapeut, men det finns också andra modeller.

Vi föreslår att skolväsendet utreder möjligheterna till sexualfostran för att minska trakasserierna.”

Stadsfullmäktige 19.9.2022 § 14

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Verksamhetsområdet för fostran och lärande konstaterar följande som sitt svar:

Fullmäktigeledamöterna har tagit upp viktig information som kommit fram i enkäten Hälsa i skolan när det gäller erfarenheterna av sexuella trakasserier bland skolelever. I enkäten Hälsa i skolan har man frågat högstadiel elever och studerande på andra stadiet om sexuella trakasserier åren 2019 och 2021. Frågan kommer att ingå i enkäten Hälsa i skolan också år 2023. Frågan ingår i temat ”Uppväxtmiljöns trygghet” och härifrån har flera indikatorer utarbetats. Enkätens resultat kan läsas på Vanda stads webbsidor. Ämnet har inte ännu någon lång tidsserie, men redan under två år med mätningar har erfarenheterna ökat, särskilt bland flickorna.

I grundskolans lågstadielklasser hör sexualfostran till helheten inom omgivningslära och i högstadielklasserna till ämnet hälsokunskap. Sexualfostran behandlas i varje enskilt fall i enlighet med elevens utvecklingsnivå på så sätt att innehållet i läroplanen för omgivningslära är att uppfatta sina personliga gränser och lära sig att skydda sin integritet. Sexualitet behandlas i hälsokunskapsundervisningen på högstadiet. I undervisningen behandlas de teman som ledamöterna tagit upp, t.ex. sexualhälsa.

Välbefinnande är en av de strategiska prioriteringarna i den grundläggande utbildningen 2022–2025. Varje skola har utarbetat och börjat använda årsklockor för välbefinnande och en välbefinnandeplan

regelbundet, minst en gång i månaden, som en del av undervisningen i emotionella färdigheter. Sjundeklassarna genomför dessutom ett pilotprojekt med tilläggsundervisning på 0,5 årsveckotimmar i emotionella färdigheter och interaktionsfärdigheter under läsåret 2022–2023.

Alla teman inom årsklockan för välbefinnande stärker elevernas välbefinnande och utvecklar deras mentala färdigheter. Fokus ligger på emotionella färdigheter, interaktionsfärdigheter och närvaroförmåga som man övar på året om. De färdigheter eleverna lär sig med hjälp av årsklockan för välbefinnande är förebyggande mentala färdigheter som stärker elevernas välbefinnande på alla plan, stöder lärandet, ökar känslan av samhörighet och hjälper eleverna att fästa sig vid skolan.

Ett tema inom årsklockan för välbefinnande är säkerhetsfärdigheter med hjälp av vilka barnen och ungdomarna kan försvara sina egna gränser och ta hand om sig själva. De lär sig att respektera sitt eget och andras människovärde samt sin egen kropp och andras kroppar. Med hjälp av säkerhetsfärdigheterna får barnen och ungdomarna beredskap till att skydda sig själva mot vålds-, trakasseri- och mobbningssituationer. Och eventuellt kan de också lära sig att undvika dessa situationer. Fostran i anslutning till säkerhetsfärdigheter uppmuntrar barn och unga att berätta om sina bekymmer och rädslor för sådana vuxna de litar på. Barnen och ungdomarna lär sig att lita på sig själva som aktörer med hjälp av övning och när de får en modell på hur de ska gå till väga i trakasseriesituationer.

Eleverna inom den grundläggande utbildningen i Vanda använder Someturva. Someturva är en tjänst där en elev kan anmäla situationer hen råkat ut för på sociala medier och som eventuellt uppfyller kriterierna för brott eller trakassier. Elever i Vanda har via Someturva anmält bl.a. sexuella trakassier som de upplevt på Snapchat, WhatsApp och TikTok. Eleverna får anvisningar och hjälp via Someturva.

Den grundläggande utbildningen använder för närvarande flera olika modeller och färdigt material för att lära ut säkerhetsfärdigheter och undervisning ges i olika läroämnen och av flera olika aktörer. Eleverna har getts tillgång till olika kanaler för att anmäla sexuella trakassier både till vuxna och via Someturva, men också anonymt via webben om de vill, särskilt i de situationer då trakasserierna sker på webben. Även om resultaten från enkäten Hälsa i skolan är allvarliga vad beträffar trakassier, anger de också att eleverna allt bättre kan känna igen trakasseriesituationer. I den grundläggande utbildningen i Vanda har man ökat andelen fostran i anslutning till säkerhetsfärdigheter, undervisning i emotionella färdigheter och interaktionsfärdigheter, och utöver möjligheten att berätta för någon vuxen, också erbjudit en kanal där man kan ta upp och få anvisningar om hur gå till väga i situationer där trakasserierna sker på webben. Vi försöker också i fortsättningen med hjälp av dessa introducerade metoder inverka på elevernas säkerhet och också främja en sund sexualfostran och möjlighet att uppfatta sina personliga gränser. Vi försöker med dessa metoder behandla det här ämnet med skolans egna trygga vuxna. Innehållet har delats upp i olika åtgärder, vilket innebär att flera av skolans fostrare och lärare deltar i arbetet.

I Vanda utförs arbetet aktivt också inom andra verksamhetsområden och serviceområden. I arbetet med modellen Barnvänlig kommun har förebyggandet av våld och trakassier tagits upp som ett mål i stadens alla lokaler och enheter.

Vi vill tacka alla ledamöter för att ni tagit upp den här viktiga frågan också i den politiska debatten.

Stadsstyrelsen 30.1.2023 § 21

Förslag av biträdande stadsdirektören för verksamhetsområdet för fostran och lärande:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Sirpa Kauppinen och de 15 andra ledamöter som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med verksamhetsområdets förslag, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 27.2.2023 § 10

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar anteckna stadsstyrelsens svar för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Det antecknades att de grönas fullmäktigegrupp lämnade in följande uttalande till protokollet, som understöddes av samlingspartiets, kristdemokraternas, Rörelse Nus, socialdemokraternas, vänsterförbundets, svenska folkpartiets och sannfinländarnas fullmäktigegrupper:

”I enkäten Hälsa i skolan har sexuella trakasserier ökat från en tredjedel till hälften på bara några år. Utöver de nuvarande metoderna är det fortfarande viktigt att försöka hitta de bästa sätten att minska trakasserierna.”

Bilagor:

- Sirpa Kauppinens och 15 andra ledamöters motion om att minska sexuella trakasserier i skolorna

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1 Besvärsförbud

Närmare information:

Ilkka Kalo, direktör för den grundläggande utbildningen, (fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)